

Udebørnehaven Stjernerdaalen

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I oplyste, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

Siden juni 2022 hvor vi sidst evaluerede vores arbejde med den pædagogiske læreplan har vi især haft følgende fokusområder:

- Etablering af en ny skovgruppe i Virum. Fokus på naturen, livet og legen i naturen og hvad det betyder.
- Årstidsfester –. At lave fester på en enkel og afslappet måde uden at det hele flyder ud. At løse voksen- opgaverne og ansvaret mere kollektivt. For at alle voksne kan opleve større ejerskab og ansvarsfølelse
- Det pædagogiske læringsmiljø i overgangen til skolen. til børnehaveklassen.
- Fokus på det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig

tilgang.

Vi bruger en form for løbende kollegial observation og selvevaluering. Vi har et hæfte i børnehaven, hvor vi hver især i hverdagen kan notere undren og spørgsmål til hinandens og egen pædagogiske praksis. Det kan vi let glemme, så vi holder en gang om ugen et lille møde efter børnenes formiddagsmad, hvor vi kan tage aktuelle observationer op, spørgsmål til hinanden, udfordringer vi går med etc. Spørgsmål til andres og egen praksis kan også tages op på personalemøde, hvor der er lejlighed til at spørge ind til hinandens praksis, dele selvrefleksion og samtale om, hvordan den pædagogiske praksis kan udvikles. Vi har en klar aftale om, at vi tager alt op på en respektfuld måde og at vi er opmærksomme på at give hinanden positiv og konstruktiv feedback..

Desuden bruger vi en form for aktionslæring, når vi oplever noget i det pædagogiske læringsrum som ikke fungerer optimalt. Vi brainstormer hvilken ny praksis vi kan sætte i værk og efter nogen tid evaluerer vi vore erfaringer og justerer vores nye praksis. Vores bagvedliggende inspiration er først og fremmest Rudolf Steiner og den canadiske udviklingspsykolog Gordon Neufeld, som også giver mange praktiske anvisninger på hvordan og hvorfor det relationelle er vigtigt at sætte i fokus i alle sammenhænge med børn. Vi kan også bringe anden relevant ny faglig viden ind for at skabe forandring i læringsmiljøet. Det kan fx være når en af os har været på et kursus eller stævne og bringer nyt med hjem, som vil kunne gavne os i vores pædagogiske praksis. Eller når vi inviterer en ekstern foredragsholder til et forældremøde.

Vi afsætter også tid på alle personalemøder, som vi har to gange månedligt, til at tale om de enkelte børns udvikling og trivsel. Det er det vi bruger mest mødetid på, og som vi finder vigtigst. Vi kigger bl.a. på tegn på trivsel, læring, glæde, fordybelse i leg, koncentration og deltagelse i fælles aktiviteter, social udfoldelse, tillid og tilknytning til de voksne. Og så fornyer, reviderer og justerer vi løbende rutiner og pædagogiske tiltag i forhold til hvad de enkelte børn og børnegruppen har brug for. Vi er en så lille personalegruppe, at vi også ind imellem møderne stikker hovederne sammen, hvis vi ser at der er brug for en særlig indsats på et eller andet område. Vi er meget lydhøre overfor, hvad både forældre og børn kommer med af små og store ting, fx hvis der ytres glæde og positivitet eller utryghed, bekymringer eller frustrationer, som vi kan gøre noget ved.

Meget vigtigt for os i hverdagen er det ultrakorte morgenmøde hver morgen før sanglegen kl 9. Vi taler i store træk om hvordan dagen skal forløbe, hvilke aktiviteter der skal være og hvem der er tovholdere på dem. Vi kan også evaluere helt kort en indsats med nogle børn fra dagen i forvejen. Hvordan forløb det og er der noget, som vi skal følge op på? Hvis der er kommet noget fra en forælder som vi skal være opmærksomme på, så taler vi også om det.

Vi har talt om at besøglæring også kunne være spændende at prøve, fx at kolleger fra Skovhuset og fra Stjernedalen bytter arbejdsplads for en periode, eller at nogle af os tager ud og besøger andre dagtilbud for ny inspiration. Men det er kun spirende tanker. Eller at vi simpelthen beder en kollega observere vores praksis over en tid og aftaler hvad fokus skal være.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

Vi har på møder aftalt konkret, hvad vi ønskede at gøre i forhold til det vi ville fokusere på i den skriftlige læreplan. Eksempelvis, hvordan vi ville arbejde med børnemiljøet omkring bålpladsen eller i garderoben eller de rolige hjørner og hvad vi ville opnå med det. Eller hvorfor vi ville prøve at dele børnegruppen og hvordan vi ville gøre det konkret.

Når vi har besluttet at prøve noget nyt, fx at dele børnene i mindre grupper, og fx tage den ene gruppe på tur, så har vi altid evalueret konkret med hinanden efter, først i hverdagens samtale og senere på møde:

Hvordan oplevede vi forløbet, hvordan påvirkede det børnegruppen og de enkelte børn? Hvad fungerede godt for børnene og hvorfor, og hvad behøver evt. at blive justeret.

Undervejs har vi haft skiftende fokus på læringsmiljøet og har ikke mindst haft meget fokus på læringsmiljøet omkring de børn, som vi skulle sende i skole.

En del af personalegruppen har deltaget i kurser, som vi har holdt i børnehaven om tilknytning, børns modning, og forskellige udfordringer omkring børn, således at vi kunne have fælles fodslag og derved fælles metode. Der er kommet nye kolleger til, og det vil være relevant at lave nye kurser.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinnene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

1. Etablering af en skovgruppe. Fokus på naturen, livet og legen i naturen og hvad det betyder.

Her er det først og fremmest området natur, udeliv og science som vi har haft fokus på og stadig har det. Vi mærkede i corona-tiden en stor efterspørgsel fra forældre, som gerne ville have deres børn mere ud i naturen, og vores venteliste blev meget lang. Stjernedalen kunne ikke rumme flere børn, og så opstod idéen at vi måske kunne etablere en skovgruppe. Først indledte vi et samarbejde med Frederiksdal Slot, som også ønskede en skovbørnehave. Men fordi området omkring slottet er fredet, så kunne vi ikke få lov at sætte en skurvogn op som base for børnehaven. Så ledte vi efter andre muligheder og fandt Naturklubben Oasen, som giver os mulighed for at have et gammelt skovløberhus som base.

Der har været forskellige udfordringer på vejen, fx at få rensset huset for skimmelsvamp, at få kontakt til forældre, at finde personale. Men det som vi først og fremmest er nysgerrige på og det som udfordrer os er at skabe rammerne og rytmen for et sundt og godt børnemiljø, hvor børnenes trives og er i udvikling og læring.

Vi har også haft udfordringer med transport, fordi Skovhuset ligger på en lokation hvor der ikke er så meget offentlig transport og huset ligger omkring 300 meter fra vejen.

Vi har haft udfordringer med de fysiske rammer i huset for at kunne etablere børnehavens base. Huset blev ikke brugt i noget tid og ikke dagligt for børn. For eksempel skulle vi etablere en garderobe hvor børnene kunne have ekstra tøj, rygsæk osv. Der var ikke noget køkkenbord, der var kun en vask og intet lys (lampe), Huset blev som nævnt rengjort, men også malet indvendigt og repareret her og der.

Vi har haft udfordringer med at finde en daglig rytme, mens vi samtidig skulle indkøre børn. Det var svært at skulle indkøre flere nye børn, når vi kun var to voksne og der skulle både dannes tilknytning til stedet, god rytme, gode, trygge relationer i det nye børnefællesskab, og ikke mindst mellem børnene og de voksne i børnehaven.

Vi måtte ændre den daglige rytme i forhold til børnenes relation til stedet og de voksne. For eksempel havde vi fra starten ideen om at vi hver dag skulle gå rundt i skoven for at observere naturen, mærke og dufte den. Men det var ikke muligt fordi den første gruppe børn var meget lille og ikke tryk nok til at gå ind i skoven, som de ikke kendte.

Vi har haft udfordringer med forældreinddragelse. Nogle forældre har været med deres barn hele tiden siden fødselen og de var ikke med i børnehavens fællesskab. For eksempel afleverede mor barnet meget sent og ventede i bilen udenfor børnehaven eller barnet kom om eftermiddagen uden at informere børnehaven om det. Dernæst kom barnet ikke i børnehaven den næste uge. Det blev en udfordring både for pædagoger og for de andre børn.

2. Den næste evaluering vi vil trække frem er omkring arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen. Det var ikke noget vi havde sat som et særligt fokusområde, da vi lavede den skriftlige pædagogiske læreplan for år tilbage, men virkeligheden krævede dette arbejde, fordi vi fik et barn i skolebørnsgruppen med særlige behov, og da vi lavede en udviklingsprofil på barnet, blev vi bevidste om, at der antagelig var en hel del ting, som han ikke kunne alderssvarende, og vi blev nysgerrige på at finde ud af, om de andre skolebørn mon var skoleparate og hvordan vi ellers kunne få dem derhen.. Det gav så ideen til at lave et særligt "skolegruppe-forløb", som strakte sig over de sidste syv måneder af børnenes børnehavetid. Vi har fortsat med skolegruppe-projektet i tre yderligere år, hvilket vi vil evaluere på.

Det som vi har bidt mærke i umiddelbart er den store iver og glæde børnene viser, når vi laver skolegruppe. Det foregår en bestemt ugedag, og der mødes alle de børn, som skal i skole når det bliver sommer. Vi har også det barn fra skovgruppen som skal i skole med i skolegruppen, så hun får de samme udfordringer, møder og interagerer med de andre store børn på hendes alder. Vi skriver lidt, tegner og snakker om vores familie og hvor vi bor, vi klipper med saks og lærer at lave gækkebreve, fastelavnspynt selv, går Lucia for de andre og for nogle i lokalsamfundet, fletter snore, laver drømmefangere, laver is, bager kager, filter dyr osv. - det er i høj grad læreplanstemaet alsidig personlig udvikling vi arbejder med, at børnene skal føle sig kompetente på mange områder af livet og så er det social udvikling. Vi øver i det små at vente på tur, at tage sin plads, at række fingeren op, at lytte til hinanden. Vi leger også mange fælleslege som ståtroid, "Banke bøf", "frys og tøj", røvere og politi, dåseskjul og lignende, som ruste børnene til leg i skolen. Vi er ikke itvivl om at det gavner børnene, fordi vi som nævnt hører deres begejstring og fordi vi oplever hvordan de "vokser" med opgaverne og vokser sammen i et værdifuldt børnefællesskab. Det munder ud i "koloni" før sommerferien, hvor de store børn prøver at sove i børnehaven og tager på kanotur næste dag. Det munder også ud i et teaterstykke som skolegruppen viser ved sommerfesten. Her deltager alle børn i en fælles

afslutning, også børn som gik ud af børnehaven allerede 1. maj. Vi oplever at det er en tryghed for dem, at de på en måde kan have et ben i hver lejr. De er måske startet i SFO'en, men hører samtidig stadig til i børnehavens fællesskab.

3. Den tredje evaluering handler om forenkling af årstidsfester. Vi vil her trække vores fastelavnsfest frem i lyset, hvor vi gjorde noget anderledes i år. Vi har altid haft et tema for festen som for eksempel fest på havbunden, fest i skoven, på slottet eller i Kardemommeby. Formiddagens aktiviteter har kredset om dette tema og når klokken blev 13.30 kom forældre og søskende og tidligere børnehavebørn til tøndeslagning, kakao og fastelavnsboller. I år ville vi prøve noget enklere, fordi vi oplevede at vores tallerken havde været for fuld de tidligere år, og at det skabte stress både for børn og voksne. Så vi besluttede at holde fest bare for og med børnene. Det skulle være fest på Kong Vinters slot.

Om formiddagen digtede vi sammen et eventyr om alle de gæster (udklædte børn og voksne) som var kommet til festen, som Kong Vinter ville holde inden han drog op til Nordpolen igen. Det blev tilpas kort og sjovt og sluttede med bollebidning. Så var der fri leg udendørs, hvor de voksne i år havde TID og OVERSKUD til at lege med. For eksempel legede vi "Frys og tøj" og børnene jagede Madam Tø og tog hendes kost så hun ikke kunne smelte og feje sneen væk i utide. Til frokost spiste vi istaps pasta og til dessert havde skolegruppen lavet tre slags is som blev pyntet som et slot. Et barn sagde: Jeg skal fortælle derhjemme, at jeg har fået lov at spise al det is jeg kunne i børnehaven.

Sidst på dagen trak vi katten af kurven og den som fandt katten, blev ikke kattedronning, men fik lov at dele snefnug (popcorn) ud til de andre. Tiden fløj og pludselig skulle vi hjem. Vi voksne havde også haft det sjovt og havde en oplevelse af at vi havde leget dagen væk. Vi evaluerede, at det måske var derfor det var sådan en succes. Vi fik en tilbagemelding fra en mor, at hendes søn havde haft sådan en god dag og dagen efter om lørdagen ville han gerne i børnehaven igen.

Vi holdt tøndeslagning to uger efter, men som en afslutning på en almindelig fredag. Vi voksne evaluerede, at det var befriende og godt at vi havde delt fastelavnsfesten, og at det vi skal gå efter til fester er, at der er mindre program og mere tid til at være og at lege, også for de voksne. Og så er det vigtigt med god planlægning: og at starte og fordele forberedelserne i god tid, så der ikke opstår pres og stress. Vi har også talt om, at tøndeslagning fremover kunne være forældre-arrangeret.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

1. Dokumentation i forhold til skovgruppe-projektet er først og fremmest observationer af hvordan børnene trives i skoven, hvor godt de leger, hvordan de trives bedre og bedre jo tydeligere rytmen er blevet forankret. Det er også praksisfortællinger og udsagn fra forældre og personale. Og så er det fotos.

Praksisfortælling

- I begyndelsen gik børnene efter pædagogen og de kunne ikke lege udenfor hvis der ikke var noget som pædagogen satte i gang. Og når pædagogen trak sig væk, så stoppede børnene også legen.

- Børnene var meget nysgerrige efter at se bænkebiddere, regnorme og andre krible-krable dyr. Men pædagogen skulle lede efter dem, børnene ville ikke lede efter dem, selvom de vidste hvor de var. I begyndelse var der nogle børn, som ikke ville røre ved eller se på for eksempel en regnorm, men efter nogle dage var det den største attraktion at finde den længste regnorm eller at samle omkring 25 vinbjerg snegle. Børnene fandt ud af, at regnorme gerne vil kravle ind i et hul, når de er i det fri og på den måde kunne de lave nogle gange til regnorme eller se hvordan de prøvede at gemme sig i huller på en træstub.

Det blev savet en stor gren, som blev lagt oven på en savbuk. Først observerede børnene at det var en gren, men efter et stykke tid, begyndte børnenes fantasi at forvandle grenen til et rensdyr, en drage eller en ørn.

Børnene har lært at genkende en spætte, fordi vi har bygget et fuglebræt og mens børnene sidder for at spise formiddagsmad, så kan de observere de forskellige fugle som kommer for at spise, og ind imellem er der 3 flagspætter.

Forældre mails:

Kære alle voksne i Skovhuset.

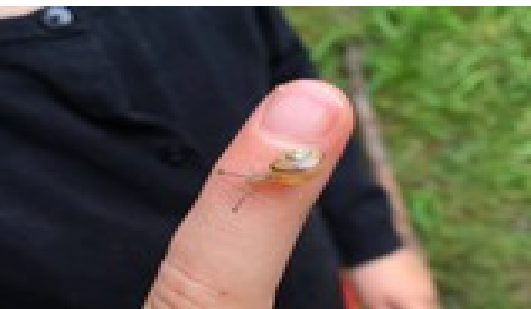
Mange tak for den hyggelige opdatering på livet i skoven, det sætter vi stor pris på. I gør virkelig meget for at give børnene et godt børneliv, det er en skøn stemning og glade børn.

Kære alle

Tak for en virkelig smuk og hjertevarm lanternefest idag! Vi nød det alle.

2. Vores dokumentation i forhold til skolegruppe-projektet er først og fremmest observationer og praksisbeskrivelser og enkelte fotos. De tegninger og kreationer, som børnene laver kommer med børnene hjem.

Skolelegen har fra første dag været en stor succes hos børnene. De har tit spurgt og spørger: hvornår skal vi have skolegruppe? De kaster sig med stor iver og gå-på-mod over opgaverne, hver på deres måde, og vi kan spotte, hvor hver især har deres styrker og udfordringer. De er glade og stolte over det de laver, om det så er at lave is til hele børnehaven eller det er at tage sin egen drømmefanger med hjem. Forældrene kommer og fortæller, at børnene hjemme udtrykker, at de er meget glade for at være i skolegruppe. Det er tydeligt at børnene bliver klar over, at de kan meget mere end de tror.

Og vi har observeret, hvordan sammenholdet og venskabet i skolegruppen bliver stærkt og trygt. De trives med hinanden og elskede at være sammen. Det kommer bl.a. til udtryk i mange spontane fangelege og andre storebørns-lege.

Vi iagttager også, at for børn, som er udfordret, er det rigtig godt at være i skolegruppe. Der kommer mere ro på, fokusering og efterhånden mere selvtillid både socialt og med hensyn til praktiske færdigheder.

3 Dokumentation i forhold til forenkling af årstidsfester er fotos.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøets betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Vi har lært noget om læringsmiljøet i overgangen til skolen og om børn med særlige behov. Vi har i den skriftlige læreplan beskrevet i overordnede termer, hvad vi forventer at se udvikle sig hos de store børn, hvis vi vander og gøder klogt og nænsomt. F. eks. at de følelsesmæssigt kan stå selv uden voksenstøtte i en større gruppe børn, at de kan finde ro nok til at være stille i længere tid og samle sig om at modtage en besked, at barnets interesse og appetit på skolen bliver skærpet mest muligt, at evnen til indlæring bliver optimal, så barnet kan sidde stille og være lyttende og koncentreret, at barnet hviler så meget i sig selv, at det kan være i centrum på en god måde, deltagende i undervisningen, og også kan lade andre være i fokus, at barnet kender sin krop, er motorisk velfungerende og dermed selvhjulpent, har udviklet en sprogforståelse som er alderssvarende, at barnet er blevet styrket i sit sociale liv og kan indgå i fællesskaber. Normalt har vi set skoleparatheden komme af sig selv og hjulpet på vej af særlige små opgaver i fællesskabet - opgaver og ansvarsområder som at hjælpe med borddækning og oprydning, hjælpe de mindste i garderoben med sko, sætte plaster på, ledsage mindre børn på tur, snitte med kniv og alle de små færdigheder som er omkring det, hugge brænde og tænde bål, gå Lucia, tage på koloni, spille teater for hele børnehaven.

Nu går vi mere fokuseret og systematisk frem – stadig med fokus på at være en gøre- og opleve-børnehave, hvor vi ikke intellektualiserer verden for børnene. På en måde er det børn som er mere eller mindre udfordret, som viser os vejen til en mere målrettet indsats, hvor vi er fokuserede på at øve og få kompetencer og selvtillid indenfor en bred vifte af aktiviteter og færdigheder.

I skovprojektet har vi indtil nu blandt andet, lært at børnene har brug for en fast base, hvor de kan føle sig trygge og derfra kan de så gå ud, for de ved godt at de altid vil komme tilbage til Skovhuset. I begyndelsen kunne vi ikke gå så meget ind i skoven, fordi børnene blev utrygge og særlig hvis vi gik en vej de ikke kendte. Nu kan børnene mærke, at skovhuset er deres base, deres andet hjem, at vi samles der og at vi altid kommer tilbage dertil. Det har givet plads til at børnene kan lege frit, og gå på tur i skoven. De har fokus på deres omgivelser og lærer at genkende planter, dyr, særlige steder. De hviller i sig selv og trives rigtig godt.

Vi har lært at børnene kan tage beslutning omkring visse aktiviteter under nogle rammer. Børnene kan få ejerskab over deres aktivitet. Lidt firkantet sagt kan børnene for eksempel på tur gå hånd i hånd på den første del af turen og derefter beslutte, hvordan de gerne vil bevæge sig fra A til B: de kan hoppe, de kan løbe, de kan hinke, osv. Punkt A og B besluttes af de voksne

Med hensyn til årstidsfesterne har vi lært noget om hvad forenkling og god planlægning kan give af overskud til de voksne, hvilket igen forplanter sig til større trivsel for børnene. I meget god tid snakker vi om hvad vi vil med en bestemt fest, hvad indholdet skal være, hvilke aktiviteter og forberedelser der er, og hvem der tager sig af de forskellige opgaver. Vi har fundet det nyttigt med en voksenopslagstavle på en køkkenskabsdør, hvor der hænger oversigt over et halvt års fester osv. og hvor de planlagte aktiviteter står listet for cirka en måned ad gangen og vi har desuden et hæfte liggende på køkkenbordet, hvor dagens gøremål er listet – alt for at give hele personalegruppen overblik og for at styrke samarbejdet.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringscirklen.

Vi vil blive bedre til løbende at samle dokumentation, ikke mindst huske at tage billeder og nedskrive praksisfortællinger.

Vi er i gang med at implementere en mere systematisk evalueringskultur, for eksempel med at nedskrive vores undren og nysgerrighed og bringe det op på de små hverdagsmøder og personalemøder vi har, både kollegial observation og selvevaluering

I skovhuset har børnene endelig fundet base i Skovhuset og det giver plads til at vi nu kan gå på lange ture i skoven uden problemer. Så vi begynder igen at kigge på vores procedurer/rutiner og vi begynder at revurdere idéen om at gå på tur hver dag i skoven.

Vi har ændret overgangssituationen fra at være inde i huset og til at gå ud af huset, fordi vi i begyndelsen skulle hjælpe børnene meget, men nu hvor de trives og føler sig mere stærke, så er de mere selvhjulpne.

Vi har ændret vores daglige rytme fra vinteren, fordi vinteren kan være hård for børn, hvis de skal være ude i lang tid. Nu hvor det er forår er børnene mere ude fra morgenstunden og kun inde når vi spiser og hører eventyr. Vi gør vore erfaringer som det første år skrider frem, og tilpasser løbende rytmen.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

Bestyrelsen har læst den styrkede læreplan og er blevet orienteret om, hvilke fokusområder vi har haft og har fremover. Desuden er evalueringen blevet fremlagt og kommenteret på bestyrelsesmøde. Selvfølgelig har bestyrelsen ikke mindst været inddraget i skovgruppe-projektet.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Vi vil genoptage vores fokus på det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø – det fremmer fx børnenes leg og trivsel, når vi skaber nye æstetisk fine lærings- og legerum ude og inde. Det psykiske børnemiljø er altid vigtigt, fx vil vi fortsat have fokus på at rumme og sætte ord på følelser, at vi har plads til forskellighed, at her skal være mulighed for at trække sig og gå og tulle for sig selv, og også at vi husker at invitere hinanden med i leg. Herunder også fokus på overgangssituationer: håndvask og toilet før spisning, garderoben før og efter eventyr.

Desuden vil vi genoptage fokus på den sociale dannelse - hvordan inddrager vi bedst børnene i det sociale fællesskab som handler om at rydde op, hjælpe med madlavning og borddækning, bære ud efter spisning, tømme kompost, fodre fugle, sortere affald, hjælpe hinanden med tøj og sko m.m..? Børnene har brug for at føle sig betydningsfulde og inddraget, men uden at det sker som tvangs- eller pligtbetonet.

Vi vil have fokus på naturen, livet og legen i naturen og hvad det betyder. Vi ved ikke hvor verden går hen, men noget af den bedste base at give børnene med i livet er glæde og tryghed ved naturen og livet. At give dem naturoplevelser, oplevelser af undren og fascination ved naturen, oplevelser af fordybelse og selvforglemmelse i naturen. Naturen giver ressourcer og overskud. Naturen er restituerende, skaber harmoni og kræver ikke vores opmærksomhed eller udtrætter vore hjerner som bylivet. Vore sanser stimuleres blidt, vores opmærksomhed sættes fri i naturen. Her er noget for os at udforske nærmere.

Årstidsfester og hverdag: Forenkling, rettidig planlægning, struktur, systematik og samstemning mellem de voksne

---

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Vi oplever, at vi egentlig er gode til at evaluere og have fokus på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. At vi gør det løbende, både organiseret og uorganiseret. Vi vil dog øve at gøre det mere systematisk og at samle dokumentation mere fokuseret. Vi har også aftalt, at vi skal blive gode til at anerkende og fortælle hinanden, hvad vi hver især gør godt. Vi skal også øve åbenhed overfor at stille spørgsmål til hinandens pædagogiske praksis. Og blive gode til at fortælle, hvis vi gerne vil påtage os nye ansvarsområder eller aflastes, eller hvis vi ser, at samarbejdet kan styrkes de voksne imellem på en eller anden måde.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vi vil beskrive, hvordan vi løbende vil ændre vore procedurer omkring inddragelse af børnene i det sociale fællesskab

Indskrive vore nye fokusområder.

Indskrive mere om skovgruppen. Vi er i gang med at kigge på vores dagsrytme og de erfaringer vi har høstet fra årets løb for at se om der er noget vi skal ændre på igen nu hvor børnene har det bedre. Vi vil også arbejde med kommunikationen mellem forældregruppen og børnehaven. Vi begynder nu at skrive et meget detaljeret måneds brev